

УДК 336.244

DISADVANTAGES AND WAYS TO IMPROVE THE TAX SYSTEM OF UKRAINE

U. Myts, I. Tykha

National University of Food Technologies

Key words:

Taxes
Customs duties
Excise duties
Value added tax
The state budget

ABSTRACT

This article examines the major shortcomings of taxation and the ways to overcome them in order to stimulate economic growth.

Article history:

Received 01.06.2013
Received in revised form
18.06.2013
Accepted 28.06.2013

Corresponding author:

U. Myts
E-mail:
myts.ulia@ukr.net

НЕДОЛІКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ю. Миць, І. Тюха

Національний університет харчових технологій

У даній статті досліджуються основні недоліки оподаткування та шляхи їх подолання з метою стимулювання економічного зростання .

Ключові слова: *податки, мито, акцизний збір, податок на додану вартість, державний бюджет.*

Сучасний етап ринкової трансформації економіки України передбачає розбудову таких елементів економічної системи, які, з одного боку, здатні забезпечувати рівні умови для здійснення господарської діяльності для усіх суб'єктів підприємницької діяльності, а з іншого — слугують інструментами державного впливу на стан економіки.

Оподаткування підприємницької діяльності в Україні на сьогоднішній день потребує невідкладного реформування, оскільки значна частина суб'єктів господарювання не здатне сплачувати діючі податки та не встигає за постійними змінами в податковому законодавстві. І це призводить в свою чергу до нелегальної діяльності і ухиляння від сплати податків, порушення податкового законодавства і зменшення суми податків, яку необхідно перерахувати до бюджету (заробітна плата «у конвертах»). Однак, варто зазначити,

що існують підприємства, які попри існуючі недоліки оподаткування справно сплачують податки і при цьому неухильно дотримуються податкового законодавства завдяки податкової оптимізації.

Оптимізацію оподаткування слід розглядати як систему заходів, що здійснюються в межах чинного законодавства, спрямованих на зменшення податкових платежів. Саме тому дослідження проблем у податковій системі України є однією з найбільших актуальних сьогодні тем.

Перші спроби у вивченні взаємозв'язку зовнішньоекономічної, податкової та бюджетної політики належать українському вченому Воротіну В.Є. Визначаючи економічну сутність поняття «державне регулювання» він звертає увагу на методи впливу держави на зовнішньоекономічну діяльність шляхом прогнозування, бюджетного планування, податкового регулювання. Також у даному напрямку працюють такі автори, як Кучерявенко Н.П., Федосов В.М., Опарін В.М., Крисоватий А.І., Мельник П. та інші. Разом з тим, слід відмітити, що ряд проблем потребують подальшого дослідження.

Метою дослідження є визначення недоліків у податковій системі України та розгляд шляхів їх подолання.

В міжнародній торгівлі кожна країна, як торговельний партнер іншої, регулює свої податкові відносини на основі податкового права. В податковому праві передбачаються спеціальні норми, які встановлюють по кожному податку відповідні елементи регламентування (термін сплати, пільги, відповідальність, обчислення). Суб'єктом податку є фізична чи юридична особа. Об'єкт оподаткування — це дохід, майно, земля, прибуток, що підлягає оподаткуванню. В податковій практиці більшості країн існує три способи сплати податків: кадастровий; сплата податку до отримання власником доходу; стягнення податку після отримання доходу власником (за декларацією) [2].

В Україні податкова система сформована ще на початку формування вітчизняної економіки. Вона відіграла свою позитивну роль на етапі становлення України, як незалежної держави. Але економічні ринкові відносини потребують вдосконалення податкової системи з метою забезпечення виконання своїх завдань і функцій.

За формою оподаткування податки поділяються на прямі та непрямі. До прямих належать ті які нараховуються на доходи (майно) платників податків. Непрямі податки — це податки на товари і послуги, що встановлюються у вигляді надбавки до ціни, тарифу і в подальшому сплачуються споживачами. До непрямих податків належать ввізне, вивізне мито, податок на додану вартість, акциз, мито за транзит товару.

Митні платежі в Україні є обов'язковими. Вони стягуються митними органами при імпорті (ввезенні) та експорті (вивезенні) на (з) митну територію України товарів, робіт, послуг.

Ввізне мито — це платіж, який стягується митницями при надходженні іноземних товарів на внутрішній ринок.

Вивізне мито — це платіж, який нараховується на товари чи інші предмети при їх вивезенні за межі митної території України. Використовуються у деяких країнах і встановлюються на певний термін, як правило, у разі нестачі сировини в державі.

В міжнародній практиці існує проблема подвійного оподаткування. Міжнародне подвійне оподаткування — це одночасне оподаткування в різних країнах ідентичними або такими, що мають однакову природу податків [3].

Із прийняттям 2 грудня 2010 року Податкового кодексу України, а також із внесенням певних змін до митного законодавства після вступу України до СОТ, сформовано нову правову основу для податків і обов'язкових платежів митним органам. Одночасно з цим, положення нового податкового законодавства поки, що не стали основним об'єктом наукових досліджень. Розгляд цього питання має значне значення для економіки країни, так як за допомогою податків та митних платежів забезпечується своєчасність поповнення Держбюджету доходами.

До державного бюджету надходять доходи від обов'язкових платежів таких як, ПДВ, акцизний збір, мито. Динаміка надходжень коштів до Державного бюджету від митних платежів за 2010 – 2012 роки наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Динаміка надходжень коштів до Держбюджету від митних платежів 2010 – 2012 роки

Показник	2010 рік	2011 рік	2012 рік	Абсолютне відхилення
				2012/2011
Нараховано до Держбюджету, (всього), млн грн	83116	85911,6	114816,7	28905,1
Мито, млн грн	6707,9	8848	11771,9	2923,9
ПДВ, млн грн	73148,7	73345,2	96014,1	22668,9
Акцизний збір, млн грн	3023,9	3470,3	6743,8	3273,5
Єдиний збір, млн грн	126,9	148	180,9	32,9
Інші збори, млн грн	26,5	30,3	52,3	22

Джерело: складено автором за даними Державної Митної Служби України

Основними недоліками діючої в Україні системи оподаткування нині є:

- нерівномірність і несправедливість розподілу податкового навантаження;
- податкова система нині є чинником зниження рівня економічного зростання та інвестиційної активності, стимулювання ухилення від сплати податків та відтоку капіталів за кордон;
- неузгодженості та протиріччя окремих норм податкових законів, їх нестабільність, безсистемне надання пільг та перекручування суті окремих видів податків;
- неврегульованість правових гарантій для учасників податкових відносин, відсутність прозорих і ефективних механізмів захисту прав платників податків;
- проблема подвійного оподаткування;
- надмірна фіскальна спрямованість та невиконання нею стимулюючої функції [5].

Головні напрями вдосконалення системи оподаткування стосуються загальнодержавних податків. При цьому в першу чергу повинні бути вирішені проблеми, пов'язані з розміром податків, з їх кількістю і способом стягнення.

Зрозуміло, що створити ідеальну податкову систему, яка б задовольняла інтереси і держави, і платників податків досить складно. Проте існують певні принципи, такі як, соціальна справедливість, економічна ефективність, стабільність, гнучкість, врівноваженість законодавчої бази. В Україні ці принципи як відомо, ігноруються, що породжує проблеми.

Концептуальним вирішенням фіскальної реформи може стати цілковите скасування ПДВ (доходи державного бюджету поповнюються в основному за рахунок ПДВ з імпорту, який можна компенсувати митним збором).

Макроекономічну стабільність країни можна забезпечити за рахунок збільшення гривневих розрахунків за операціями на території України, і обмеження розрахунків в іноземній валюті. Позитивним було б відмінити вексельні форми розрахунків для імпортних операцій, що зменшить вивезення капіталу за кордон.

Також необхідним є подальший розвиток дистанційного обслуговування платників податків, що суттєво зменшить витрати часу, а також коштів на облік та сплату податків.

Можна відмітити, що якщо скоротити втручання контролюючих органів в роботу суб'єкта господарювання, це буде для них як сприятлива умова, то цим самим зростатиме кількість підприємств в країні, які приносять доходи до держбюджету України.

Висновки

Підводячи підсумок, можна сказати, що на сьогоднішній день існує багато проблем в сфері оподаткування підприємств у державі. Шляхами подолання цих проблем слід визнати: відміну імпортного ПДВ, збільшення гривневих розрахунків, розвиток дистанційного обслуговування, зменшення втручання органами в роботу підприємств. За допомогою вище вказаних пропозицій будуть зростати обсяги виробництва експортної продукції, а також відбуватиметься приріст ВВП країни. Тобто відбуватиметься позитивний економічний розвиток України, що дасть змогу підвищити добробут як населення, так і України на світовому рівні.

Література

1. Білик М.Д. Податкова система України: [навч.-метод. посіб. для самоств. вивчення дисципліни] / М.Д. Білик, І.А. Золотько. — К.: КНЕУ, 2000. — 190 с.
2. Василик О.Д. Податкова система України: [навч. посіб] / Білик М.Д. К.: Поліграфкнига, 2004 — 447 с.
3. Бурковський В.В. Податки: [навч. посіб] / Бурковський В.В. Дніпропетровськ, 2000 — 611 с.
4. Міжнародна економіка / [Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Лебедева В.К. та ін.]; [підручник] за ред. А.О. Задой, В.М. Тарасевича. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 416 с.
5. Міжнародні фінанси / [Д'яконова І.І., Макаренко М.І. та ін.]; [навч. посібник]. — К.: Центр учбової літератури, 2013. — 548 с.
6. Куц М. Визначення митної вартості товару / Куц, В. Семикопенко // Вісник податкової служби України. — 2013. — № 15.

7. *Сайт* державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва. — Режим доступу : <http://www.dkrp.gov.ua>

8. *Сайт* міністерства доходів та зборів України. — Режим доступу : <http://www.sts.gov.ua>

НЕДОСТАТКИ И ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ В УКРАИНЕ

Ю. Мыць, И. Тюха

Национальный университет пищевых технологий

В данной статье исследуются основные недостатки налогообложения и пути их преодоления с целью стимулирования экономического роста.

Ключевые слова: *налоги, пошлины, акцизный сбор, налог на добавленную стоимость, государственный бюджет.*